

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

รหัสวิชา 0107336 ประวัติศาสตร์ลุ่มทะเลสาบสงขลา
(HISTORY OF SONGKHLA LAKE BASIN)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประวัติศาสตร์
สาขาวิชาสังคมศาสตร์
หลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0107336 ประวัติศาสตร์ลุ่มทะเลสาบสงขลา

3(2-2-5)

History of Songkhla Lake Basin

บูรพาวิชา : -

ควบคู่ : -

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์และศักยภาพของชุมชนในบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยใช้แนวพินิจประวัติศาสตร์ เพื่อนำความรู้ทางประวัติศาสตร์ไปประยุกต์กับกระบวนการพัฒนาลุ่มทะเลสาบสงขลา

Historical development and potentials of communities in Songkhla Lake Basin from past to present through historical approaches so as to apply historical knowledge to Songkhla Lake Basin development process

2. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

ศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรประวัติศาสตร์

- ศึกษาทั่วไป
 วิชาเฉพาะ
 วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน (ถ้ามี)
 วิชาเอก
 วิชาเอกบังคับ
 วิชาเอกเลือก
 วิชาโท
 วิชาประสบการณ์เชิงปฏิบัติ (ถ้ามี)

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผศ. ดร.พรชัย นาคสีทอง

อาจารย์ผู้สอนรายวิชา S101 ผศ. ดร.พรชัย นาคสีทอง

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

ปีการศึกษา 2567/ภาคการศึกษาปลาย /นิสิตชั้นปี 3

5. สถานที่เรียน

วันพุธ เวลา 08.00 – 12.10 น. ห้อง 13513

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

วันที่ 15 ตุลาคม 2567

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

CLO1 เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและศิลปวัฒนธรรมในบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

CLO2 เพื่อเน้นให้ผู้เรียนนำทักษะของระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์มาใช้สำหรับสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชุมชนในบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการประวัติศาสตร์การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและศิลปวัฒนธรรมของชุมชนในบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลาตามระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ได้

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษาด้วยตนเอง
จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ 30(2x 15 สัปดาห์)	จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ 30(2x 15 สัปดาห์)	จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ 75 (5x 15 สัปดาห์)

คำชี้แจง : ภาคการศึกษาคิดเป็นไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

8 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ทุกวันศุกร์ เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ห้อง 13526

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	<ul style="list-style-type: none"> - แนะนำรายวิชา การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เอกสารตำราเรียน - ข้อตกลงในการเรียนและการประเมินผลการเรียน - แนะนำหลักการสืบค้นในระบบสารสนเทศ และหลักเกณฑ์ รูปแบบการอ้างอิงตามหลักวิชาการ - นิสิตสืบค้นเอกสาร - ภูมิทัศน์ความรู้ประวัติศาสตร์ลุ่มทะเลสาบสงขลา - พื้นฐานความรู้เรื่องพื้นที่ (Space) และแนวคิดทางการศึกษา “ประวัติศาสตร์ทั้งหมด” (Total History) กับการศึกษาประวัติศาสตร์ลุ่มทะเลสาบ - ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมินิเวศวัฒนธรรมของลุ่มทะเลสาบสงขลา - เทคนิคการเก็บข้อมูลภาคสนาม 	4		กิจกรรมการเรียน การสอน -แนะนำรายวิชา และอธิบายวิธีการ ดำเนินการเรียนการ สอน การวัดและ ประเมินผลพร้อมทั้ง ข้อตกลงต่าง ๆ ใน การเรียน สื่อที่ใช้ -มคอ.3 - powerpoint	ผศ.ดร.พรชัย นาคสีทอง
2-4	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของลุ่มทะเลสาบสงขลาตั้งแต่ยุคแรกเริ่มจนกระทั่งถึงพุทธศตวรรษที่ 20	4	8	กิจกรรมการเรียน - การอภิปราย แลกเปลี่ยนใน ชั้นเรียน - ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง สื่อที่ใช้ - Power Point - เอกสารและ ข้อมูลหมวด 6	ผศ.ดร.พรชัย นาคสีทอง
5 - 6	ประเด็นสำคัญของพัฒนาการในบริเวณลุ่มทะเลสาบในพุทธศตวรรษที่ 21 – 23	4	4	กิจกรรมการเรียน	ผศ.ดร.พรชัย นาคสีทอง

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
				<ul style="list-style-type: none"> - อภิปราย - แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - ลงพื้นที่ภาคสนาม สื่อที่ใช้ <ul style="list-style-type: none"> - Power Point - เอกสารและข้อมูลหมวด 6 ภาคสนาม/พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ ลุ่มทะเลสาบสงขลา/ลงพื้นที่/แหล่งข้อมูลโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	
7 - 8	ประเด็นสำคัญของพัฒนาการในบริเวณลุ่มทะเลสาบในพุทธศตวรรษที่ 24 – ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 25	8	4	กิจกรรมการเรียน <ul style="list-style-type: none"> - อภิปราย - แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - ลงพื้นที่ภาคสนาม สื่อที่ใช้ <ul style="list-style-type: none"> - Power Point - เอกสารและข้อมูลหมวด 6 ภาคสนาม/พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ ลุ่มทะเลสาบสงขลา/ลงพื้นที่/แหล่งข้อมูลโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	ผศ.ดร.พรชัย นาคสีทอง
9 – 10	ประเด็นสำคัญของลุ่มทะเลสาบสงขลาในประวัติศาสตร์ร่วมสมัย	4	4	กิจกรรมการเรียน	ผศ.ดร.พรชัย นาคสีทอง

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
				<ul style="list-style-type: none"> - อภิปราย - แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - ลงพื้นที่ภาคสนาม สื่อที่ใช้ <ul style="list-style-type: none"> - Power Point - เอกสารและข้อมูลหมวด 6 - ภาคสนาม/พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ - ลุ่มทะเลสาบสงขลา/ลงพื้นที่/แหล่งข้อมูลโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 	
11-12	เหตุการณ์ของกลุ่มทะเลสาบสงขลาในกระแสปัจจุบัน	4	4	กิจกรรมการเรียน <ul style="list-style-type: none"> - อภิปราย - แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - ลงพื้นที่ภาคสนาม สื่อที่ใช้ <ul style="list-style-type: none"> - Power Point - เอกสารและข้อมูลหมวด 6 - ภาคสนาม/พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ - ลุ่มทะเลสาบสงขลา/ลงพื้นที่/แหล่งข้อมูลโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 	ผศ.ดร.พรชัย นาคสีทอง

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
13-15	นิสิตเสนอผลการศึกษาค้นคว้าชิ้นงาน และเสวนาแลกเปลี่ยนตามหัวข้อ เฉพาะที่นิสิตสนใจ	6	6	กิจกรรมการเรียน - ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง - นำเสนอผล การศึกษา ค้นคว้า - อภิปราย แลกเปลี่ยนใน ชั้นเรียน - ร่วมกันให้ ข้อเสนอแนะ สื่อที่ใช้ - ผลการศึกษาค้นคว้าของนิสิต	ผศ.ดร.พรชัย นาคสีทองและ ผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอก
16	สอบปลายภาค				
17					
รวม		30	30		

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- 9. ส่งระดับขึ้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวข้อเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	คะแนน
1	พัฒนาการของกลุ่มทะเลสาบสงขลาตั้งแต่ยุคแรกเริ่มจนกระทั่งถึงพุทธศตวรรษที่ 20	- ประเมินจากชิ้นงาน การอภิปราย การ วิเคราะห์ และ พฤติกรรมในชั้นเรียน และ การสังเกต พฤติกรรม การเข้าร่วม กิจกรรมในชั้นเรียน	2 - 4	10
2	ประเด็นสำคัญของพัฒนาการในบริเวณลุ่มทะเลสาบในพุทธศตวรรษที่ 21 - 23	- ประเมินจากชิ้นงาน การอภิปราย การ วิเคราะห์ และ พฤติกรรมในชั้นเรียน และ การสังเกต พฤติกรรม การเข้าร่วม กิจกรรมในชั้นเรียน รวมถึงกิจกรรม ภาคสนาม	5 - 6	10
3	ประเด็นสำคัญของพัฒนาการในบริเวณลุ่มทะเลสาบในพุทธศตวรรษที่ 24 - ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 25	- ประเมินจากชิ้นงาน การอภิปราย การ วิเคราะห์ และ พฤติกรรมในชั้นเรียน และ การสังเกต พฤติกรรม การเข้าร่วม กิจกรรมในชั้นเรียน รวมถึงกิจกรรม ภาคสนาม	7 - 8	10
4	ประเด็นสำคัญของกลุ่มทะเลสาบสงขลาในประวัติศาสตร์ร่วมสมัย	- ประเมินจากชิ้นงาน การอภิปราย การ วิเคราะห์ และ พฤติกรรมในชั้นเรียน	9 - 10	10

ลำดับ	หัวข้อเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	คะแนน
		และ การสังเกต พฤติกรรมกรรมการเข้าร่วม กิจกรรมในชั้นเรียน รวมถึงกิจกรรม ภาคสนาม		
5	เหตุการณ์ของกลุ่มทะเลสาบสงขลาใน กระแสปัจจุบัน	- ประเมินจากชิ้นงาน การอภิปราย การ วิเคราะห์ และ พฤติกรรมในชั้นเรียน และ การสังเกต พฤติกรรมกรรมการเข้าร่วม กิจกรรมในชั้นเรียน รวมถึงกิจกรรม ภาคสนาม	11 - 12	10
6	ผลการศึกษาค้นคว้าชิ้นงาน และเสวนาแลกเปลี่ยนตามหัวข้อเฉพาะที่ นิสิตสนใจ	- ประเมินจากชิ้นงาน การอภิปราย การ วิเคราะห์ และ พฤติกรรมในชั้นเรียน และ การสังเกต พฤติกรรมกรรมการเข้าร่วม กิจกรรมในชั้นเรียน รวมถึงกิจกรรม ภาคสนาม	13 - 15	20
7	สอบประมวลความรู้	ทดสอบกลางภาค และทดสอบปลายภาค	8 และ 16 - 17	30
คะแนนรวม				100

วิธีการตัดเกรด

อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)

อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

ยงยุทธ ชูแว่น. (2551). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไทย : ว่าด้วยความเป็นมา สถานภาพ แนวคิด วิธีการศึกษา และบทบาทในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

กองศิลปากร. (2559). ห้าปีในสยาม เล่ม 2. กรุงเทพฯ : กองศิลปากร.

กิตติ ต้นไทย. (2552). หนึ่งศตวรรษเศรษฐกิจของคนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และ พูนศักดิ์ ธานีกรประดิษฐ์. (2540). เศรษฐกิจหมู่บ้านภาคใต้ฝั่งตะวันออกในอดีต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.

เชาวณา ไช้แก้ว. (2554). การศึกษาเส้นทางข้ามคาบสมุทรไทยตอนบน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (โบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บรรจง ทองสร้าง.[2558?] ทะเลสาบสงขลาในบันทึกประวัติศาสตร์. สงขลา : ศูนย์การเรียนรู้ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ปก แก้วกาญจน์. (2534). การสร้างทางรถไฟสายใต้กับผลกระทบทางเศรษฐกิจและการเมือง. สงขลา ; สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

ปก แก้วกาญจน์. (2540). การค้าทางเรือบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา. สงขลา ; สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ประเสริฐ วิทยารัฐ. (2528). ประวัติศาสตร์และโบราณคดีคาบสมุทรสทิงพระ. สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปรีชา นุ่นสุข. (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิจัยแหล่งโบราณคดีในภาคใต้ของประเทศไทย = ARCHAEOLOGICAL SITES IN SOUTHERN THAILAND. กรุงเทพฯ : ศูนย์สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ปริญญา นวลเปียน และคณะ. (2563). รายงานการวิจัยเรื่อง “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับการสร้างพลังขับเคลื่อนตลาดชุมชนบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลาในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : สกสว.

- ปิยะชาติ สิงตี. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของเมืองท่าปัตตานี นครศรีธรรมราช สงขลา ระหว่าง พ.ศ. 2133 – 2231. ปรินญาณิพนธ์ (ศศ.ม.ประวัติศาสตร์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรชัย นาคสีทอง และคณะ. (2563). รายงานการวิจัยเรื่อง “ประวัติศาสตร์ระบบครอบครัวและเครือญาติ” กับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา. กรุงเทพฯ : สกสว.
- พัชลินจ์ จินนุ่น. (2555). ลักษณะเด่นและบทบาททางสังคมของวรรณกรรมคำสอนภาคใต้ “ฉบับพิมพ์เล่มเล็ก” วิทยานิพนธ์ สาขาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชษฐ แสงทอง. (2546). ศึกษาลักษณะเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนชาวนาบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลาใน วรรณกรรมนิราศ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิเชษฐ แสงทอง และคณะ. (2563). รายงานการวิจัยเรื่อง วรรณกรรมและเรื่องเล่าประจำถิ่นกับการฟื้นฟูพลังทาง สังคมในชุมชนบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา. กรุงเทพฯ : สกสว.
- มนตรี สังข์มุสิกานนท์. (2547). ศึกษาศิลปกรรมที่ปรากฏในอุโบสถของวัดบริเวณรอบทะเลสาบสงขลาปรินญาณิพนธ์ (ศศ.ม. ไทยคดี) มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- มานะ ขุนวิช่วยและคณะ. (2563). รายงานการวิจัยเรื่องการใช้ทรัพยากรที่นำไปสู่การใช้แบบไม่ยั่งยืนและไม่ เห็นคุณค่า: การศึกษาในมิติประวัติศาสตร์เพื่อการขับเคลื่อนแนวใหม่. กรุงเทพฯ : สกสว.
- ยงยุทธ ชูแว่น (บก.). (2550). คาบสมุทรไทยในราชอาณาจักรสยาม: ประวัติศาสตร์ตัวตนของภาคใต้สมัยอยุธยาถึงต้นรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : นาคร.
- ยงยุทธ ชูแว่น. (2529). พัฒนาการของชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ ถึงปลาย คริสต์ศตวรรษที่ 18 = The history of the lake of Songkhla region from the beginning of the seventeen of the end of the eighteenth centuries. วิทยานิพนธ์ (อ.ม.ประวัติศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยงยุทธ ชูแว่น. (2541). โลกของกลุ่มทะเลสาบ : รวมบทความว่าด้วยประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น บริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา. ปทุมธานี : นาคร
- วินัย สุกใส. (2546). วิเคราะห์ภาพสะท้อนเศรษฐกิจสังคมชุมชนลุ่มทะเลสาบสงขลา ที่ปรากฏในวรรณกรรม ท้องถิ่น ประเภทร้อยกรองในยุคการพิมพ์ (พ.ศ. 2472-2503) ปรินญาณิพนธ์ (ศศ.ม. ไทยคดี) มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิมล คำศรี. (2544). วัฒนธรรมข้าวและพลังอำนาจชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา. กรุงเทพฯ : สกสว..
- วุฒิชัย มูลศิลป์ และสมโชติ อ่องสกุล (บรรณาธิการ). (2524). มณฑลเทศาภิบาล : วิเคราะห์เปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- เลิศชาย ศิริชัย และ นฤทธิ์ ดวงสุวรรณ. (2552). ประมงพื้นบ้านลุ่มทะเลสาบสงขลา : วิถีและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : สกสว..
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2546). อุอารยธรรมแหลมทองคาบสมุทรไทย. กรุงเทพฯ : มติชน.

- สกรรจ์ จันทรัตน์ และ สงบ ส่งเมือง. (2532). การเริ่มต้นและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์โบราณคดีเมือง
สงขลาเก่า. สงขลา : ศูนย์คอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
- สงบ ส่งเมือง. (2546). เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านภาคใต้ในรอบห้าทศวรรษที่ผ่านมา . กรุงเทพฯ : มูลนิธิวิถี
ทรรศน์.
- สุวิทย์ มาประสงค์ และคณะ. (2563). รายงานการวิจัยเรื่อง ประวัติศาสตร์การดูแลผู้สูงอายุกับการขับเคลื่อน
ระบบระบบการดูแลผู้สูงอายุของชุมชนในปัจจุบัน: ศึกษากรณีชุมชนในบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา.
กรุงเทพฯ : สกสว.
- สารูป ฤทธิชู. (2543). ตามรอยช้างแลใต้. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สารูป ฤทธิชู. (2546). การเมืองท้องถิ่นบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา พ.ศ. 2439 – 2534. กรุงเทพฯ : สกสว.
- อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. (2553). "โลก' เลสาบ" : ภูมิปัญญาท้องถิ่น มรดกสังคมและวัฒนธรรมลุ่มน้ำ
ทะเลสาบสงขลา. สงขลา : โครงการวิจัยลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- อาคม เดชทองคำ. (2544). ผูกโยด [วิถีและพลังของการผูกเกลือ ผูกดองและขนบนิยมอุปถัมภ์].
นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อารยา คำเรือง, ชัยวุฒิ พิชะกุล. (2557). พัฒนาการของพุทธศาสนาและการกัลปนาวัดบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบ
สงขลา ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12-ต้นพุทธศตวรรษที่ 25 สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
- อุทิศ สังข์รัตน์. (2546). การแลกเปลี่ยนผลผลิตของชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา ในสมัยเรือเมล์ (พ.ศ. 2465-
พ.ศ. 2516) ปริญญานิพนธ์ (ศศ.ม. ไทยคดี) มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เอมอร บุญช่วย. (2544). ศึกษาตำนานและความเชื่อที่เกี่ยวกับทวดในคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา,
ปริญญานิพนธ์ (ศศ.ม. ไทยคดี) มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Peter Vandergeest. (1990). **Siam into Thailand : Contituting progress, resistance, and
citizenship.** (Doctoral dissertation, Graduate school, Cornell University)
- .(1993). "Constructing Thailand : Regulation, Everyday Resistance, and Citizenship"
In: **Comparative Studies in Society and History.** 35(1):133-158; Cambridge University
Press.
- Phasuk, Santanee & Stott, Philip. (2004). **Royal Siamese Maps : War and Trade in
Nineteenth Century Thailand.** Bangkok : Rover Books.
- Warington Herbert Smyth. (1898). **Five years in Siam, from 1891 to 1896.** London : Murray
- * ในแต่ละหัวข้อบรรยายจะแจ้งรายชื่อหนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติมตามแต่ละหัวข้อ